

Societatea civilă a învins! Primăria Satu Mare anunță:

“Monumentul realizat de Domokos Lehel va rămâne în Piața Libertății, exact pe locul unde se află în prezent.”

De asemenea, monumentul dr. Vasile Lucaciu și zona de pavaje galbene vor rămâne intacte, realizându-se doar reparații și îmbunătățiri

Din motive pe care nu le discutăm, comunicarea pe marginea proiectelor de reabilitare a Centrului Nou și a Centrului Vechi a fost deficitară. Fotografii postate care arătau cum va arăta Centrul Vechi nu includeau fântâna “Izvor de piatră” realizată de sculptorul Domokos Lehel.

De aici a pornit totul. Artiști din toată țara, dar și din străinătate, s-au revoltat la ideea că opera unui artist poate fi distrusă. Dar iată că Primăria Satu Mare nu a rămas indiferentă la protestele artiștilor, scriitorilor, oamenilor de cultură, iubitorilor de artă printr-o adresă trimisă redacției anunțând că “Monumentul realizat de Domokos Lehel va rămâne în Piața Libertății, exact pe locul unde se află în prezent.”

Tot din cauza unor imagini publicate de proiectant s-a înțeles că se schimbă și configurația din jurul monumentului dr. Vasile

Lucaciu realizat de sculptorul Cornel Medrea. De asemenea primăria anunță că și “monumentul dr. Vasile Lucaciu, precum și zona de pavaje galbene vor rămâne intacte, realizându-se doar reparații și îmbunătățiri.”

Odată lucrurile clarificate, comunitatea artistică și culturală din Satu Mare, sătmărenii, țin să le mulțumească celor care au susținut demersul pentru păstrarea monumentului realizat de Domokos Lehel. Se înțelege că în forma în care a fost găndită de artist, ca fântână, după cum se și chemă: Izvorul de piatră.

Totodată, mulțumim pentru înțelegerea de care a dat dovadă conducerea Primăriei Satu Mare.

Demn de remarcat este susținerea familiei Domokos Lehel, soția, cele două fiice, sora, fratele artistului, care s-au oferit să suporte cheltuielile de restaurare a lucrării.

Dar suntem siguri că în proiect sunt cuprinse sumele pentru repararea și repunerea în funcțiune a fântânii arteziene “Izvorul de piatră”, o capodoperă în domeniu.

Nu în ultimul rând suntem bucuroși să anunțăm că am primit din partea familiei machetele lucrărilor realizate de artist în SUA.

Familia este dispusă să le doneze Muzeului Județean Satu Mare pentru a intra în expoziția de bază.

Satu Mare a fost un oraș cultural și va rămâne un oraș cultural.

Printre semnatarii petiției se numără familia sculptorului: Andreea Domokos Frankfurt, arhitect, Elvira Domokos, Eugen Domokos, Reka Mărginean, sora artistului.

PAGINILE 4-5

Interviu cu Ioana Forna și Francis Gallagher

PAGINA 3

Scurtă istorie a Ierusalimului

PAGINA 6

TRADIȚII

Înainte de 1582, Anul Nou se sărbătorea în prima zi a lunii aprilie, și nu la 1 ianuarie

Luna aprilie este a patra din calendarul gregorian și una din cele patru luni ale anului care au 30 de zile. Denumirea lunii aprilie provine din latinescul „apireio” și înseamnă „a deschide”. Termenul se leagă strâns de faptul că în această perioadă se deschid mugurii plantelor. Mai este cunoscută și sub numele „Florariu” sau „traista-n băț”.

Trebuie menționat faptul că denumirea populară a lunii aprilie, prier, vine de la verbul „a pria” și se referă la timpul potrivit pentru semănături, ori alte lucrări care se fac în gospodărie.

Este un obicei străvechi ca semănăturile și muncile agricole începute în luna martie să fie continuate în aprilie. Tocmai de aceea, este considerat momentul potrivit pentru fermieri să oprească vitele, precum și alte rumegătoare, de la a paște libere. Astfel, ciobanii se preocupau de formarea turmelor, și le tundeau pe cele care urmau să urce la munte. De asemenea, aveau grijă ca stănele să fie într-o perfectă stare, și se preocupau ca ele să aibă parte de reparațiile necesare, iar țarcurile să fie bine puse la punct, pentru a primi animale.

Tradiții și prevestiri de timp în luna aprilie

Prier, se știe din bătrâni, este o lună care și prier, dar și jupuieste. Pornind de aici iau naștere și prevestirile de timp specifice acestei perioade. Se crede că dacă în luna lui Prier este vreme frumoasă și caldă, atunci în următoarea lună vom avea parte și de vreme rece, cu înghețuri.

Pe de altă parte, dacă aprilie va fi posomorâtă și rece, mai va fi o lună caldă și ne vom scălda în razele soarelui.

Un semn bun pentru anul în curs ni-l dă negura de la răsărit, din aprilie. Dacă în această lună va tuna și va fulgera, nu avem motive să ne temem de ger.

Se mai crede că, dacă vom avea parte de vreme frumoasă în această lună, vara va fi furtunoasă.

Legende spun că Solomon ar fi făcut ca jumătate din cele 30 de zile ale lunii să fie reci, iar celelalte să fie calde, astfel ca țărani să aibă timpul prielnic pentru a-și face lucrările agricole în bună rânduială. Este vorba, în primul rând despre semănat, precum și despre înmugurirea pomilor la momentul potrivit. Dacă mugurii prind vremea neprielnică, roadele pot avea de suferit.

Cultura populară românească îl vede pe Solomon drept un mag cu puteri supranaturale, care are puterea de a face zilele să fie ori reci, ori calde.

Este un obicei străvechi ca semănăturile și muncile agricole începute în luna martie să fie continuate în aprilie

Legenda curcubeului

În credințele și memoria populară a rămas vie legenda culorilor curcubeului, care s-au certat în prag de primăvară. Fiecare dintre ele pretindea că este cea mai frumoasă, cea mai importantă, cea mai folositoare și cea mai iubită de oameni.

Verdele a spus ca oamenii să se uite la frunze și copaci. „În mod evident, vedeți și voi că sunt cea mai importantă culoare. Sunt culoarea vieții și a speranței. Uitați-vă în jur și o să vedeți că sunt peste tot”. Albastrul a venit și el și a spus ca oamenii să se gândească la cer și la mare. „Așa stă la baza vieții și fără mine nu ar exista cerul albastru. Fără mine nu ar exista nimic!”. A venit Galbenul din urmă și a spus: „De fiecare dată când te uști la o narcisă galbenă sau la o floarea-soarelui, zâmbești. Soarele, luna și stelele sunt galbene, frumusețea mea este atât de evidentă încât oricine mă vede, rămâne de-a dreptul uimit!”. Portocaliul nu a ratat, nici el, ocazia să se laude.

„Atunci când portocaliul umple cerul, la răsărit sau la apus, frumusețea mea este atât de evidentă încât toți se opresc să mă privească cu admirație și uimire!”. Roșul, care este culoarea pasiunii, a răspuns și ea: „Eu sunt conducătorul întregii vieți! Sângele este roșu și sângele înseamnă viață! Eu sunt culoarea pasiunii și a iubirii!”. Indigoul, venind din urmă și fiind convins că va fi observat cu greu de celelalte culori, a replicat: „Cu greu mă observai, însă, deși sunt tăcut, fără mine nu ați fi nimic. Aveți nevoie de mine pentru echilibru, contrast și pentru liniște interioară”. Violetul, dând

Prier, se știe din bătrâni, este o lună care și prier, dar și jupuieste. Pornind de aici iau naștere și prevestirile de timp specifice acestei perioade. Se crede că dacă în luna lui Prier este vreme frumoasă și caldă, atunci în următoarea lună vom avea parte și de vreme rece, cu înghețuri.

Pe de altă parte, dacă aprilie va fi posomorâtă și rece, mai va fi o lună caldă și ne vom scălda în razele soarelui.

mare importanță celor spuse de culoarea indigo, a răspuns că este culoarea imperială, a regilor și reginelor și că „Oamenii puternici întotdeauna m-au ales pe mine deoarece eu sunt culoarea puterii și a înțelepciunii”.

Certându-se în continuare și venind fiecare cu argumente puternice, un fulger puternic a luminat cerul, după care a început să plouă puternic. „Voi, culorilor, sunteți atât de nesăbuite!”, a spus ploaia. „Fiecare vreți să fiți deasupra celeilalte, dar nu vedeți că fiecare are importanța ei. Nu înțelegeți că fiecare în parte a fost făcut cu un scop special, fiecare este unică și diferită? Luați-vă de mâini și urmați-mă!”. Astfel, toate culorile s-au luat de mâini și a luat naștere curcubeul, simbol al păcii, speranței și uniunii.

Unul dintre cele mai fascinante fenomene optice, curcubeul este, de fapt, o întărire a picăturilor de ploaie cu razele soarelui. El este reprezentarea perfectă a principiului legii percepției luminii, conform calculului lui Isaac Newton, de la jumătatea secolului al XVII-lea. Lumina soarelui stă în interiorul picăturilor de ploaie care, la fel ca o oglindă, o trimite apoi către ochiul observatorului, sub forma diverselor culori care sunt refractate sub diferite unghiuri.

Șapte sunt culorile dominante (deși el conține o infinitate de culori): roșu, portocaliu (oranj), galben, verde, albastru, indigo și violet.

În mitologia românească, curcubeul este divinizat ca atare în zonele cu ploi abundente și e un simbol al legăturii dintre cer și pământ, având semnificații variabile: zmeu, balaur, sorb (care soarbe apa mării

sau a râurilor), dar și brâu cosmic (Brăul Pământului, Brăul Maicii Domnului).

Este bine ca farsele să fie făcute înainte de ora prânzului

Nu putem să vorbim despre sărbătorile din această lună, fără să amintim ziua de 1 aprilie, cunoscută în întreaga lume ca Zi a păcălelilor. Nu este o sărbătoare tradițională, dar se leagă de un eveniment pe care mulți oameni l-au dat uitării, ori nu au auzit niciodată de el. Este vorba despre schimbarea calendarului iulian cu cel gregorian, în Franța anul 1582. În vechiul calendar, Anul Nou era sărbătorit la 1 aprilie, în loc de 1 ianuarie. După schimbarea calendarului, oamenii au avut mari dificultăți în a se obișnui cu sărbătorirea noului an, la 1 ianuarie. Așadar, pentru a scăpa mai ușor de vechiul obicei de a sărbători intrarea în noul an la 1 aprilie, cei care au preferat vechea dată erau aspru ironizați, li se făceau farse și erau numiți „nebuni de aprilie”. Prim urmare, oamenii au scăpat de tendința de a marca Anul Nou la 1 aprilie și au îmbrățișat mai ușor ideea că evenimentul trebuie marcat la 1 ianuarie.

Oamenii fac glume și păcăleli în această zi, se amăgesc unii pe alții și spun minciuni. Înainte de apariția Zilei Păcălelilor au existat festivalul roman Hilaria, care se ținea pe 25 martie, sau, în perioada medievală, Festivalul Proștilor, marcat pe 28 decembrie.

În România, păcălelile de 1 aprilie au început să fie practicate în secolul al XIX-lea. Tot la noi, se spune că este bine

să faci farsele înainte de ora prânzului, pentru că altminteri vei avea ghinion tot anul.

Ziua Păcălelilor este marcată timp de două zile în Anglia: cel păcălit este numit „noddy” și trebuie să poarte o coadă atașată pantalonilor sau fustei. În Scoția, acestuia i se spune „April qowk” sau „April cuckoo” (cuc de aprilie – trad.), pentru că aceasta este prima pasăre care vestește venirea primăverii.

Importanța cu care este privită Ziua Păcălelilor în Marea Britanie este dovedită de emisiunile TV, care nu de multe ori au derutat populația.

În Suedia, păcăleli se fac și pe data de 1 mai, deși această dată nu este la fel de populară ca 1 aprilie.

Alte sărbători importante trecute în calendarul ortodox, pentru luna aceasta

Ziua de 11 aprilie este trecută în calendar cu roșu și îi prăznuiește pe Sântul Ierarh Calinic de la Cernic, Sântul Mucenic Antipa, Sântul Farmutie. În ziua imediat următoare, 12 aprilie, este pomenit Sântul Mucenic Sava de la Buzău.

Sântul Gheorghe sau Sângeor, după cum mai este cunoscut, se prăznuiește, anual, la data de 23 aprilie.

Sărbătoare cu dată mobilă, în acest an Intrarea Domnului în Ierusalim sau Floriile, va fi sărbătorită în data de 25 aprilie, în aceeași zi cu pomenirea Sântului Cuvios Vasile de la Poiana Mărului, precum și a Sântului Evanghelist Marcu. Este o sărbătoare trecută în calendar cu roșu și cu cruce, fiind o zi în care creștinii care țin Postul Mare al Sfințelor Paști au dezechegare la pește, la ulei și vin.

Din data de 26 aprilie, începe Săptămâna Patimilor, desigur cu Lunea Mare, apoi în 27 aprilie avem Marțea Mare, zi în care este pomenit Sântul Simeon, ruda Domnului.

Miercurea Mare, ziua de 28 aprilie, este trecută în calendar cu cruce neagră, și îi prăznuiește pe Sfinții Apostoli Iason și Sosipatru.

În Joia din Săptămâna Patimilor, din 29 aprilie, avem Denia celor 12 evanghelii, și pomenirea Sfinților Nouă Mucenici din Cizic.

Vinerea Mare, când se consideră că murit și a fost îngropat Iisus Hristos, este zi aliturgică și avem Prohodul Domnului. În 30 aprilie este pomenit Sântul Apostol Iacov.

Despre aceste din urmă sărbători, tradiții și rânduieli ortodoxe veți putea citi mai multe detalii în numerele următoare ale suplimentului Informația de Duminică.

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - **D. Păcuraru**

Director editor: **Ilie Sălceanu**

Redactor șef suplimentele - **Adriana Zaharia**
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:
str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

S-au împlinit 100 de ani de la înființarea Institutului "Dr. Ion Cantacuzino"

În 1 aprilie 1921, printr-un Înalț Decret emis de regele Ferdinand I, s-a dispus înființarea Institutului de Seruri și Vaccinuri "Dr. Ion Cantacuzino", cunoscut astăzi sub denumirea "Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară Cantacuzino". Profesorul Ion Cantacuzino, renumit cercetător, a fondat și a condus Laboratorul de Medicină Experimentală din anul 1901, din momentul în care a devenit profesor la Facultatea de Medicină din București. Acest laborator a avut drept sarcină, în 1904, de a prepara serul antistreptococic și serul antizidenteric, două premii pe atunci, de strictă necesitate pentru medicina românească.

Pe parcursul celor 100 de ani de existență, Institutul a realizat cercetări în diferite domenii ale microbiologiei, precum

și științelor conexe, practic în toate domeniile sale importante. Astfel, s-a reușit producerea unei serii de vaccinuri și seruri terapeutice. Eforturile de cercetare în domeniile microbiologiei și patologiei experimentale au favorizat dezvoltarea acestora în România, fiind depuse de școala științifică ce s-a format în și pe lângă Institutul Cantacuzino. Astfel, a devenit, în scurt timp unul dintre cele mai importante centre care au ca scop cercetarea domeniilor științelor biomedicale, epidemiologie și igienă, patologie infecțioasă și comparată, biochimie, imunologie, enzimizologie etc.

Din 2017, Institutul a fost trecut de la Ministerul Sănătății în subordinea Ministerului Apărării Naționale, sub denumirea de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino”; cu

scopul de a-l revigora și a se relua producția de vaccinuri și de alte produse prin care a fost renumit. Unul dintre acestea este Polidimul. Generații întregi de copii, dar și de adulți s-au apărat de bolile sezonului rece cu un preparat exclusiv românesc – Polidim. Leșit din laboratoarele de cercetare ale Institutului Cantacuzino în anul 1966, Polidimul a fost intens promovată în cabinetele medicale în vremurile sale de glorie, între 1970 și 2000. Mulți îl considerau vaccin, pentru că era ambalat în fiole și se administra injectabil – de obicei, înainte de începerea iernii. Generații întregi de copii, dar și de adulți s-au apărat de bolile sezonului rece cu un preparat exclusiv românesc – Polidim. Leșit din laboratoarele de cercetare ale Institutului Cantacuzino în anul 1966, Polidimul a fost intens promovată

în cabinetele medicale în vremurile sale de glorie, între 1970 și 2000. Mulți îl considerau vaccin, pentru că era ambalat în fiole și se administra injectabil – de obicei, înainte de începerea iernii. Polidimul era prescris în cure de 7 zile. Din punct de vedere farmacologic, așa cum precizează și prospectul, era un preparat imunomodulator, adjuvant (deci care se asocia cu alte produse) în infecțiile căilor respiratorii, în boli infecțioase virale (în gripă, în special), în infecții urinare și genitale sau chiar postoperator în arsuri extinse. Trebuie menționat că fabricarea serului imunomodulator a fost oprită în 2012. Odată cu aderarea României la UE, producția de medicamente și seruri trebuia aliniată la normele europene.

Pagină realizată de **Mirela Filimon**

“Fiecare dintre noi suntem probabil un cumul de pasiuni. Când pasiunea se transformă în profesie, rezultatele sunt uimitoare.”

INTERVIU

Ioana Forna și Francis Gallagher: “La câtă muzică e scrisă și nescrisă, o viață de muzician nu e de ajuns ca să parcurgi tot repertoriul muzical”

În numărul de astăzi al Suplimentului Informația de Duminică vă invităm să pășiți alături de noi în universul Ioanei Forna și al lui Francis Gallagher, doi muzicieni care din noiembrie anul trecut aduc un plus de valoare prin evoluția lor la Filarmonica de Stat Dinu Lipatti Satu Mare.

Ioana și Francis, ea româncă get-beget din Cluj, el englez get-beget, născut și crescut în Londra, formează un cuplu nu doar pe scenă, ci și în viața de zi cu zi, iar, așa cum ne mărturisesc, au asigurată sarea și piperul relației chiar de ceea ce i-a adus împreună, muzica. Începem povestea printr-o scurtă prezentare a celor doi artiști, pusă la dispoziție de reprezentanta filarmonicii sătmărene, Kovacs Eموke.

Ioana Forna este o violonistă născută la Cluj-Napoca. În calitate de muzician de cameră, Ioana este liderul Cvartetului Forna, cântând în mod regulat în Londra, Marea Britanie și Europa. Ca muzician orchestral, Ioana concertează în mod regulat ca invitată la London Philharmonic Orchestra, Philharmonia Orchestra și Royal Northern Sinfonia, cântând și la Festivalul de Operă de la Glyndebourne și Festivalul de Operă Nevill Holt.

Născut și crescut la Londra, Francis Gallagher a avut de la o vârstă fragedă o curiozitate intensă pentru muzică, astfel cântând la mai multe instrumente în timpul anilor de școală, inclusiv vioara, viola, trompeta, chitara și pianul. A absolvit studiile la Royal College of Music și Guildhall School of Music and Drama, studiind violă și vioară. Ioana și Francis sunt, din noiembrie 2020 membri ai Orchestrei Dinu Lipatti Satu Mare.

- Din Cluj-Napoca la Londra, apoi înapoi la Cluj și de-acasă la Satu Mare. Un traseu interesant, Ioana. Povestește-ne cum ai ajuns tu și Francis la Satu Mare.

- Venirea noastră este una mai complicată, avem un adevărat traseu. Venim din Londra. Eu sunt din Cluj de origine, acolo m-am născut, am crescut, am urmat cursurile Colegiului de muzică și mai apoi am dat examen de admitere în Londra, unde am urmat cursurile de licență la Royal College of Music. În Londra am trăit timp de zece ani, din 2010 până în 2020 și tot acolo l-am cunoscut pe Francis, londonez get-beget cum se spune la noi, dintr-o familie în care mama este profesoară de pian.

- V-ați cunoscut în timpul studiilor?

- Da. Ne-am cunoscut la Royal College of Music în primul an și din 2011 suntem împreună. Am început prin a cânta cvartet împreună, trăiam la cămin amândoi. Așa am început să cântăm împreună. Francis este un om interesat de toate aspectele muzicii care a cântat și la pian, la trompetă, chitară, este pasionat și de muzica rock, acum se concentrează asupra muzicii jazz și arabă, omul care încearcă să combine toate aceste genuri muzicale pentru un rezultat special.

- Cum de ai ales Anglia?

- De mică mi-am dorit să plec din țară pentru că fratele bunicii mele a plecat din România în timpul comunismului. El e cornist. M-a atras foarte tare ideea de a merge afară să cunosc altă lume. Decizia privind

Cei doi violoniști au asigurată sarea și piperul relației chiar de ceea ce i-a adus împreună, muzica

plecarea are la bază perspectivele pe care mi le oferea profesional. Și ca să experimentez. Am ales Londra pentru că l-am cunoscut pe Remus Azoitei, a avut concert la Cluj, iar după concert m-am dus la el, l-am felicitat, și i-am zis: oare aș putea să vă cânt? A zis: da, sigur, cum să nu? Și m-a încurajat să aplic pentru admitere acolo. Inițial vroiam să merg la clasa lui, dar nu a fost să fie și până la urmă am ajuns la Royal College of Music și nu la Royal Academy. Sunt diferite, dar cert este că toate aceste instituții care au o programă la nivel înalt scot muzicieni și artiști desăvârșiți.

- Să vorbim cu Francis despre pasiunea pentru vioară.

- Sunt pasionat de vioară de mic. Am început pe la vârsta de 6-7 ani să studiez vioara și cred că mi s-a potrivit. Părinții m-au încurajat să merg înainte, să continui să mă pregătesc, să exersez. Bineînțeles, am avut urcușuri și coborâșuri, perioade în care nu vroiam să cânt, perioade în care vroiam să cânt. Încurajat de părinți am continuat.

Ioana completează: în cultura lor, părinții își încurajează copiii să experimenteze, să încerce, să vadă ce li se potrivește mai bine. De exemplu, părinții mei, mama mai ales, a zis de la început: vioară. În cazul lui Francis, părinții îi încurajau latura muzicală, dar nu erau prea încântați de chitară. Francis a continuat să cânte la ea, dar a fost încurajat să meargă pe ruta clasică: trompetă, pian și vioară.

- Ce ați făcut după absolvirea studiilor?

- După terminarea studiilor, pasul următor a fost viața profesională. E complicat să te angajezi în Anglia, majoritatea muzicienilor sunt liber profesioniști, lucrează în baza unui contract de colaborare. Chiar la început a fost foarte greu pentru amândoi. Am avut aceleași obstacole, eu româncă, el englez, în a ni se acorda audiiții. Cred că am avut totuși noroc, deoarece în Londra este un program de orcheștră care se numește Southbank Sinfonia, iar în cadrul acestuia, tineri ca noi care tocmai au terminat licența sau masteratul se pot înscrie să participe la un curs de un an. Asta îți deschide porțile, oportunitățile, iar de la începutul anului 2016 am avut acces amândoi la toate audiițiile din Anglia și Europa. În mare parte am avut succes, am fost apreciați de comisiile orchestrale ale instituțiilor unde am dat concurs și astfel am început să cântăm amândoi cu orchestre extraordinare, având oportunitatea de a ne simți apreciați de publicul de pretutindeni. Asta și-a pus amprenta asupra ceea ce suntem noi azi ca muzicieni, ca oameni.

- Vorbiți de modele în viață, până la urmă.

- Da. Sunt atât de multe exemple, greu de ales un singur nume. Sunt atât de mulți muzicieni extraordinari! Pe mine, de la o vârstă fragedă m-a influențat mult Nicușor Silaghi, profesor la Academia de Muzică

“Gheorghe Dima” din Cluj și violonist în Cvartetul Transilvan, un adevărat virtuos al instrumentului. Am avut norocul ca în liceu să am parte de îndrumarea sa. Un om extraordinar, o influență muzicală. Tot ceea ce m-a învățat, ceea ce mi-a spus, și-a pus amprenta asupra formării mele. Și asta m-a determinat să fac muzică clasică în continuare. O altă sursă de inspirație foarte bună a fost documentarul “The Art of the Violin”, unde am fost introdusă celor mai mari nume din arta violonistică.

- Francis, modelele tale?

- Pentru mine studiul muzicii a fost ca o pasiune, un hobby. De mic am fost inspirat de muzică, în general. Am avut în adolescență un profesor de violă minunat pe care îl amintesc acum, un muzician de cameră care m-a inspirat. Era profesor la Royal College of Music și cânta într-un cvartet. Jonathan Barratt.

- Muzica clasică la tineri?

- Am observat în ultima perioadă tot mai mulți tineri care vin să asculte muzică clasică. Și părinți care își doresc ca fiul sau fiica lor să învețe un instrument clasic, vioară, pian, etc. Asta îmi dă speranță pentru viitor!

- Revenind la ruta Cluj-Londra-Cluj-Satu Mare, ce v-a adus la Satu Mare? Pandemia a avut și ea vreun rol?

- Da și nu. Am jonglat puțin cu ideea de a ne reîntoarce în țară înainte de

pandemie. Am o familie mare în Cluj, trei frați. Sincer, te atrage locul natal, familia ta. Francis mai are o soră, îi are pe părinții săi în Londra, suntem foarte apropiați, chiar am locuit la ei vreo doi ani. Dar am stat zece ani în Londra și ne-am propus să trăim și aici, în România. Pandemia ne-a încurajat, să zic așa, să venim acasă, la Cluj. Apoi am avut privilegiul să îl cunosc pe Răsvan Dumitru, care m-a încurajat să vin la Satu Mare.

- Ai mai fost la Satu Mare?

- Da, când eram mică, veneam aici la olimpiadele naționale de muzică. Aici se țineau, în sala filarmonică. Îmi amintesc scaunele, decorul... Nu m-aș fi gândit că voi ajunge să lucrez aici. Mă bucur foarte mult pentru oportunitatea care ne-a fost oferită de Eموke Kovacs. Mă bucur de publicul dornic de a asculta un concert live și mă bucur când putem susține concerte cu oameni în sală pentru că atunci când e publicul acolo, se creează o conexiune deosebită, avem un plus de energie, o dorință de a transmite.

- În prima parte a prezentării voastre am amintit de sarea și piperul relației, condimentul dat chiar de vioară. Știu că vă pregătiți câteva ore bune pe zi și la filarmonică, dar și acasă. Divergențe?

- Mereu avem divergențe. Dacă nu continuăm dialogul profesional și acasă, dacă nu are fiecare părerea lui, viața nu are niciun farmec. Cântăm în cvartet împreună, cântăm muzică de cameră cât mai multă împreună, dar e normal să avem neînțelegeri, în sens constructiv.

- Francis cochetează și cu alte genuri, dar tu?

- Da, Francis cochetează și cu alte genuri, eu îl las pe el să facă treaba mai grea și îl acompaniez. Mie îmi place muzica tradițională românească foarte mult, și lui îi place, o consideră inspirațională. Mi-aș dori să cânt ca lăutarii noștri de pe aici, avem în orchestră colegi foarte pricepuți și vom învăța. Și Francis se bucură de faptul că are acces la muzica românească de primă mână, cum s-ar spune.

- V-ați întoarce în Anglia?

- Nu ne-am întoarce. Aici, în România, ne atrage cel mai mult simțul dezvoltat al apartenenței la comunitate. Ne-au primit cu brațele deschise, aici te simți dorit, vrut, e extraordinar. Acolo, în Anglia, normal, profesional poți avansa grozav, dar vine cu alte pierderi.

- Aș încheia cu un sfat pentru părinți, bunici, copii. De ce să aleagă studiul unui instrument muzical, de ce vioară?

- Pentru că le dezvoltă creierul. Pe mine vioara m-a ajutat și mă ajută să gândesc altfel, să fiu capabilă să mă gândesc la mai multe lucruri deodată. Coordinarea pe care o învățăm, mână stângă, dreaptă, instrument, arcuș ne ajută ulterior. Muzica e o formă de exprimare și pentru orice copil poate fi atractivă. E învățare continuă, dezvoltarea imaginației. La câtă muzică e scrisă și nescrisă, o viață de muzician nu e de ajuns ca să parcurgi tot repertoriul muzical, tot timpul înveți. Eu compar asta cu meseria de doctor. Suntem și noi doctori ai muzicii. Sper să avem ocazia să avem în fața noastră cât mai mulți copii care să vină să învețe de la noi ceea ce știm.

A consemnat Ioana Vladimirescu

Israelul este una dintre țările cu o istorie complexă, plină de evenimente marcante la nivel internațional. Totodată, această Republică Parlamentară este recunoscută pentru importanța pe care o are în scene biblice care stau la baza Noului Testament și Vechiului Testament. De-a lungul timpului, Israelul a fost divizat și întregit, dominat și eliberat, prada de război și stat independent.

Ierusalimul, oraș cu o zbuciumată istorie antică

Un oraș din regiunea istorică Palestina este considerat sfânt de către cei din credința iudaică, creștină și musulmană. Ierusalimul este, în zilele noastre, cel mai mare oraș din Israel și din regiunea Palestinei istorice. Un oraș încărcat de istorie, situat în Munții Iudeei, pe cumpăna apelor a Palestinei de la vest de Iordan, dintre Marea Mediterană și Marea Moartă.

Oraș cu o zbuciumată istorie antică și medievală, Ierusalimul s-a extins din a doua jumătate a secolului al XIX-lea în afara zidurilor cetății vechi, mai cu seamă în partea de vest, care acoperă în zilele noastre cea mai mare parte a suprafeței orașului. Între 1920-1948 Ierusalimul a fost capitala Palestinei sub mandat britanic, iar în 1949 partea de vest a sa, aflată sub control israelian, a fost proclamată capitală a Statului Israel.

Rămâne însă un loc fascinant, care atrage în fiecare zi mii de pelerini și curioși din toată lumea.

Scurtă istorie

După tradiția poporului evreu, reflectată în Biblie (după estimări aproximative ale unor istorici - prin anul 1010 î.Hr.), David, al doilea rege antic însemnat al evreilor, a cucerit Șalemul, o cetate a unei populații canaane locale, înrudită cu evreii, numită ievusiți, și și-a stabilit aici capitala. Orașul, care a devenit cunoscut ca Ierusalaim sau Ierusalem, a devenit centrul religios, politic, economic și administrativ al regatului evreiesc antic. Narativul biblic în general, și cel cu privire la întemeierea regatului antic unit Israel și la fondarea Ierusalimului ebraic în particular, este obiectul criticii istoricilor (critica Bibliei) și chiar al scepticismului unui număr semnificativ de arheologi, fiind apreciate în vremea modernă ca fiind rezultatul unor redactări mai târzii - denumite deuteronomiste, după numele grecesc al cărții biblice a Deuteronomului.

Conform Bibliei regele Solomon (Shlomó), fiul lui David, a construit în Ierusalim primul Templu evreiesc și un palat regal, ale căror urme nu au fost găsite de arheologi, ceea ce-i face pe mulți dintre ei să se îndoiască de faptul că ele ar fi existat vreodată.

În anul 586 î.Hr. Nabucodonosor al II-lea, rege al Babilonului, a cucerit capitala evreiască, a distrus Templul, palatul regal și zidurile de apărare. Mulți evrei, între care mulți meseriași și cărturari au fost deportați în Babilon.

În anul 519 î.Hr., cu permisiunea regelui persan Cyrus al II-lea cel Mare, care a cucerit Babilonul și întreaga regiune, s-au întors mulți evrei din familiile deportate. Evreii au reconstruit zidurile orașului și au ridicat un al doilea Templu evreiesc. Ierusalimul, având în centrul său Templul, a redevenit centrul religiei și culturii evreiești.

În anul 332 î.Hr. Alexandru cel Mare a cucerit orașul fără luptă și a permis evreilor să-și continue cultul și ritualul religios. În anul 167 î.Hr., când Antioh al IV-lea a încercat să reprime ritualul religios evreiesc și să impună cu forța la Ierusalim politeismul elen, evreii s-au revoltat sub conducerea familiei Hasmoneorilor (Hasmonaim) și în luptele care au urmat i-au învins pe greci și și-au recăștigat independența statală. Noul regat al evreilor antici, cunoscut în lumea de atunci ca Iudeea, a avut și el capitala la Ierusalim. După dinastia Hasmoneorilor a urmat pentru o mai scurtă perioadă cea a Antipatrizilor.

Aproape oriunde ai călători vei întâlni situri istorice religioase, menționate în Biblie. Vei da peste antice ruine romane dar și peste ruine care își au originea acum multe mii de ani

Reprezentantul acesteia, Irod cel Mare (sau Herodes, cunoscut în ebraică ca Hordos) a renovat în mod substanțial Templul din Ierusalim, a construit un nou palat regal și multe alte edificii în capitală și pe cuprinsul țării.

În anul 63 î.Hr. Ierusalimul a fost cucerit de Imperiul Roman. Templul evreiesc și simbolurile entității statale evreiești a fost distruse de romani în timpul războiului cu evreii răsculați (primul război evreo-roman) în anii 68-73 d.Hr.

După ultima mare răscoală antiromană a evreilor în anii 132-135 d.Hr. Ierusalimul a fost transformat într-o urbe romană numită Aelia Capitolina în cinstea împăratului Adrian (Aelius Hadrianus). Vreme de aproape un mileniu a încetat de a fi capitală a unui stat. Între anii 1099 - 1187 creștinii au recucerit Ierusalimul și au întemeiat Regatul Cruciat al Ierusalimului.

După recucerirea Ierusalimului de către musulmani, i s-a luat din nou statutul de capitală vreme de încă aproape un mileniu.

În decembrie 1949 Ierusalimul, respectiv partea lui de vest, a fost proclamat de David Ben Gurion capitală a noului stat evreiesc Israel.

La 20 iulie 1951, în Moscheea Al-Aqsa din Ierusalim, a fost asasinat regele Iordaniei, Abdullah I (1921-1951), de către un extremist arab local (arab palestinian).

În 1964, în timpul administrației iordaniene în estul orașului, s-a ținut congresul de constituire a Organizației de Eliberare a Palestinei, care a reunit o mare parte din organizațiile politice și combatante ale arabilor palestinieni.

În iunie 1967, în cursul Războiului de Șase Zile armata israeliană a ocupat partea de est a orașului, inclusiv orașul vechi, realizând reunificarea teritorială a localității. La 30 iulie 1981 Ierusalimul de acum întregit a fost proclamat de Knesset drept capitala Israelului.

Însă în ultimele decenii mișcarea națională arabă palestiniană reprezentată de Organizația pentru Eliberarea Palestinei, și după 1994 Autoritatea Națională Palestiniană revendică și ea Ierusalimul, cel puțin partea lui de est, drept capitală a statului arab palestinian viitor.

Obiective turistice care au pus Israelul pe harta lumii

Orașul Ierusalim este unul dintre cele mai importante orașe ale lumii, în mod special datorită semnificației culturale și religioase pe care o poartă. Este unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii și poartă o istorie foarte violentă, fiind atacat de-a lungul timpului de 52 de ori, distrus aproape complet de 2 ori și asediat de 23, conform scrierilor vechi. Acest loc sfânt, acest "Oraș al Păcii" găzduiește și acceptă 3 religii (principale): Creștinismul, Iudaismul și Islamismul.

Biserica Tuturor Națiunilor (1) se află în Ierusalim, la baza Muntelui Măslinilor, în centrul loc biblic cunoscut sub numele de Grădina Ghetsimani.

Locul este unul de o deosebită frumusețe, de aici putându-se vedea cel mai bine panorama Ierusalimului.

Biserica este cunoscută sub două nume între localnici: "Basilica Agonie" sau "Biserica Tuturor Națiunilor" - cel de-

al doilea este însă mult mai folosit decât primul.

Încă din secolul al IV-lea exista aici o "frumoasă" biserică, după cum consemnează în jurnalul ei Pelerinul Egeria. Biserica inițială a fost distrusă de persi, în anul 614, aceasta fiind iarăși construită, pe același loc. Această biserică, a doua, se pare că a fost distrusă de un cutremur de pământ, în anul 746, iar ulterior a fost ridicată pe locul ei o capela de către cruciați, lășată însă și aceasta în părăsire, după anul 1345.

Grădina Ghetsimani (2) este cea mai renumită grădină din Țara Sfântă și se întinde pe circa 20 de hectare de teren, plantat în special cu măslini.

Cea mai mare parte din grădina o stăpânește Biserica Ortodoxă, iar a doua este în posesia Bisericii Romano-Catolice. În Grădina Ghetsimani se afla patru locuri de închinare, dintre cele mai importante pentru toată lumea creștină: Mormântul Maicii Domnului (potrivit tradiției creștine, acesta este locul în care Apostolii au înmormântat trupul Maicii Domnului), Peștera Ghetsimani (unde s-a rugat Iisus Hristos cu sudorii de sânge - Luca 22, 44), Piatra prinderii lui Iisus (aici se înalță astăzi o biserică catolică), și Biserica Sfantului Arhidiacon Ștefan.

Biserica Sfântului Mormânt (3) (denumită și Biserica Sfintei Învieri, mai ales în creștinismul de rit răsăritean) este o biserică aflată în interiorul zidurilor vechii cetăți a Ierusalimului, la mică distanță de Muristan. Ea este cel mai însemnat loc de pelerinaj al religiei creștine.

Mamei împăratului roman Constantin, împărătesei Elena, i se atribuie identificarea în anul 325 a locului

unde ar fi avut loc răstignirea pe cruce a lui Iisus, precum și găsierea unor relicve ale crucii într-o grotă din apropiere. Prin porunca lui Constantin a început în anul 326 zidirea primei biserici în acest loc.

Biserica a fost arsă de persani în 614, reconstruită apoi de patriarhul Modestus pentru a fi iarăși distrusă de califul fanatic fatimid Al-Hakim bi-Amr Allah în 1009; după cutremurul de pământ din anul 1033, care a lovit greu Ierusalimul, stăpânirea arabă fatimidă a permis împăratului bizantin Constantin al IX-lea Monomahul să reclădească biserica între anii 1042-1048. Edificiul a trecut printr-o reconstrucție generală în timpul stăpânirii cruciaților în secolul al XII-lea. Cruciații au identificat în acel loc trei locuri sfinte - Golgota, Mormântul și Capela cunoscută ca "Descoperirii Crucii".

Biserica a devenit un important loc de pelerinaj pentru creștini, fiind atestat în acest sens încă din secolul al IV-lea, întrucât este considerat de ei a fi locul învierii lui Isus. Astăzi, biserica este și catedrala Patriarhiei Ortodoxe Grecești a Ierusalimului, biserica fiind însă controlată împreună de mai multe biserici creștine și instituții laice într-un aranjament complex rămas neschimbat de multe secole. Astfel, biserica este locul unde se țin slujbe religioase atât de bisericile ortodoxe răsăritene, cât și de bisericile ortodoxe orientale și de cea romano-catolică. Creștinii protestanți și anglicani nu au o prezență permanentă în biserică.

Moscheea Al-Aqsa (4) este un lăcaș de cult islamic prevăzut cu o cupolă de argint, care face parte din complexul religios musulman Al Haram al Qudsi ash-Sharif. Tradiția musulmană afirmă că acesta este muntele unde patriarhul Ibrahîm (Avraam) a vrut să-l sacrifice pe fiul său (pentru musulmani - Ismail), după porunca divină, și aici a ajuns mai târziu, prorocul Muhammad, fondatorul islamului, în călătoria sa nocturnă pornită din Mecca. El ar fi urcat din acest loc spre cer pentru a vorbi cu trimisul lui Dumnezeu, îngerul Jibril (Gabriel). Acest fapt face ca moscheea să fie cel de-al treilea ca importanță loc sfânt al religiei islamice.

Zidul Plângerii, Zidul de apus sau Kotel (5) se află în Vechiul Oraș al Ierusalimului în partea de vest a Muntelui Templului (pe culmea căruia se află astăzi sanctuarul musulman Haram ash Sharif). Este un vestigiu al zidului antic care înconjură curtea Templului iudeu din Ierusalim și, după distrugerea acestuia, este considerat principalul loc sacru al iudaismului. Reprezintă un loc de rugăciune și principalul loc de pelerinaj pentru evrei, cea mai veche menționare despre atașamentul evreilor față de zid datând din secolul al IV-lea.

Este cunoscută o porțiune vizibilă de 57 de metri din Zidul antic de vest în sensul larg, situată în flancul de apus al Muntelui Templului. Această porțiune este mărginită actualmente de esplanada Zidului care este în mare parte, un loc de rugăciune și reculegere. Totuși, cea mai mare parte din Zidul de apus (lungă de 488 metri) este îngropată și se întinde în spatele structurilor rezidențiale construite de-a lungul său.

Despre acest oraș se pot scrie numeroase cărți. Un oraș care a trecut prin războaie și încearcă acum să își găsească pacea. Pe un spațiu de câteva sute de metri pătrați, sub diverse forme și ritualuri, toți se roagă la același Dumnezeu, fiecare cu credința că doar al lui este cel adevărat.

Raluca D.

„Ferește-te de banalitate. Dacă va fi să te ineci, cel puțin nu te ineca într-un lighean cu apă, azvârle-te în ocean.” — Octavian Goga

PERSONALITĂȚI

140 de ani de la nașterea lui Octavian Goga, poet, dramaturg, publicist și om politic

Octavian Goga s-a născut la 1 aprilie 1881, la Râșinari, județul Sibiu și a murit la 7 mai 1938 la București. Goga urmează școala primară la Râșinari, apoi devine elev al gimnaziului unghuresc din Sibiu.

Debută cu o poezie, în anul 1895, în *Revista Ilustrată* din Gherla. În anul 1899 se transferă la liceul românesc din Brașov. Un an mai târziu își ia bacalaureatul și se înscrie la Facultatea de Litere a Universității din Budapesta. Vreme de două semestre este student la Berlin. În Budapesta, împreună cu alți studenți români, Goga editează *Luceafărul*.

După absolvirea studiilor superioare, Octavian Goga devine secretar II și apoi secretar literar al Asociațiunii Transilvănene pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA).

În anul 1905, apare volumul de debut, *Poezii*. În 1907 editează revista *Țara noastră*, care apare la Brașov, apoi la Cluj și București.

În anul 1912, Octavian Goga este întemnițat pentru articolele sale ce apărau drepturile românilor din Transilvania. Experiența închisorii răzbate în volumul *Din umbra zidurilor* (1913). În anul 1914 piesa de teatru *Domnul Notar* apare în volum și este pusă la Teatrul Național din București.

În anii din preajma și din timpul Primului Război Mondial, Octavian Goga desfășoară o vie activitate de jurnalist și de orator. În anul 1914, *Liga pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor*, înființată la București în anul 1891, își radicalizează programul și proclamă necesitatea unor acțiuni urgente de eliberare a românilor din Transilvania. Octavian Goga face parte din conducerea aleasă la Congresul Extraordinar al Ligii. Organizația își schimbă numele, devenind *Liga pentru Unitatea Politică a Tuturor Românilor*.

În perioada neutralității, Octavian Goga desfășoară o activitate publică susținută, militând pentru intrarea României în război. Elocința lui face o deosebită impresie în epocă. După întreruperea neutralității, Octavian Goga colaborează la ziarul de front *România* cu articole pline de elan patriotic.

În anul 1919, Octavian Goga este ministru al instrucțiunii într-un guvern de uniune națională. În anul 1923 devine membru al *Academiei Române*. În anul 1924, Goga obține premiul național de poezie.

Patru ani mai târziu este editată piesa *Mășterul Manole*. În următorii zece ani, Goga scrie versuri foarte rar, consacrandu-se politicii și gazetăriei. În anul 1937, vreme de câteva luni este prim-ministru. În anul 1938, Octavian Goga moare și este înmormântat la Ciucea.

Lirica lui Goga poate fi înțeleasă doar în legătură cu activitatea politică. Există o corespondență între dezideratele diferitelor etape din cariera de om politic a lui Goga și respectivele poezice. Astfel, volumul de debut, cel mai valoros, atrage atenția românilor de peste munți, asupra suferințelor îndurate de frații lor ardeleni. Remarcabilul talent

Regele Carol al II-lea a dispus ca poetului să i se facă funeralii naționale care, datorită sărbătorii de 10 Mai, urmau să înceapă la 11 mai. Cale de două zile, duminică 8 mai și luni 9 mai prin fața catafalcului din Ciucea a continuat pelerinajul oamenilor care l-au iubit și i-au prețuit opera

Muzeul memorial Octavian Goga Ciucea. Proprietatea a fost achiziționată de familia Goga în anul 1920, de la văduva poetului maghiar Ady Endre. Soții Octavian și Veturia au locuit aici până la moarte (survenită în 1938 și, respectiv, în 1979)

poetic al lui Goga reușește, în plus, să transforme versurile de jale și de revoltă stăpânite de sine stătătoare, menite să intre în istoria literaturii române.

La mulți alți poeți, retorica pusă în slujba idealului național a dus doar la poezii ocazionale, lipsite de

longevitatea artistică. Nu este cazul lui Goga. Elanul rapsodic, demascator și elegiac al acestuia se dovedește capabil să nască poezii adevărate, rezistente la proba timpului. George Călinescu sesizează capacitatea dificil de explicat a unor poezii de a pătrunde în conștiința ca texte artistice și în același

timp misionare, având scopuri politice foarte clare. Dubla apartenență îl determină pe George Călinescu să propună o apropiere între Goga și Eminescu: „De aceea poezia lui Goga este greu de comentat, fiind cu mult deasupra goalelor cuvinte, de un farmec tot atât de straniu și zguduitor. După Eminescu și Macedonski, Goga e întâiul poet din epoca modernă, sortit prin simplitatea aparentă liricii lui să pătrundă tot mai adânc în sufletul mulțimii, poet național totdeauna și pur ca și Eminescu.”

După monografia sentimentală din primul volum, menită să pună în lumină diferitele aspecte ale satului transilvănean astfel încât apăsarea străină să apară în notele cele mai sumbre cu puțință, urmează o nouă etapă, la fel de programatică. *Ne cheamă pământul* (1909), include texte patetice care apelează la românii din Regat, în numele aceluiași ideal de unitate națională. Urmează un interludiu, *Din umbra zidurilor* (1913). Poetul își abandonează temporar clamările iredentiste, încercând să-și nuanțeze elogiiul țărânilor.

În *Cântece fără țară* (1916), Octavian Goga revine la tonul său obișnuit, alternând muștrările cu apelurile. De această dată, exasperarea poetului este provocată de neutralitatea României. În prefața acestui volum, Goga își indică în mod categoric intențiile: „*Criticii le pot judeca deci în toată liniștea meseriei lor, vânduții și ipocriții, pot cere răstignirea, oamenii cinstiți însă n-au dreptul să le arunce în foc până la prima zi a mobilizării românești.*”

Ascensiunea politică a lui Goga încununată prin cel mai înalt post în administrația țării aduce multe

retrospective aruncate asupra primelor volume contribuie la înțelegerea mai adevărată a unui creator de primă mărime. Cunoscut ca poet social și misionar, Octavian Goga apare în ipostaze mai complexe. Mai mult decât un glas cacerând scuturarea lanțurilor robiei, el se face eoul sentimentelor colective, dar și al unei tristeți, inerente celui ars de flacăra idealului și pus de viață în fața realităților prozaice, dezamăgitoare.

Cele două piese de teatru ale lui Octavian Goga dovedesc o mulțumitoare stăpânire a meșteșugului, dar nu se ridică la atitudinea poeziilor. Publicistica, în schimb, are o trepidație ce ține de marea elocvență. Mai cu seamă războiul și preliminariile lui îi prilejuiesc lui Goga ilustrări oratorice și publicistice. Ignorate sau chiar reprobate de adepții artei pure, articolele și discursurile lui Goga conțin o energie literară reală. Aceste texte, risipite în multe dintre publicațiile vremii n-au fost strânse decât parțial în volume. În timpul vieții lui Octavian Goga au apărut câteva culegeri, cele mai cunoscute fiind *Strigăte în pustiu*. Cuvinte din Ardeal într-o țară neutrală (1915), *Mustul care fierbe* (1927) și *Precursori* (1930). Postum au mai fost editate câteva culegeri, printre care *Discursuri* (1942), *Pagini noi* (1967), *Pagini publicistice* (1981).

Lucrări de referință: *Poezii*, 1905; *O seamă de cuvinte*, 1908; *Ce e „Tribuna” zilelor noastre?*, 1911; *Din umbra zidurilor*, 1913; *Domnul notar*, 1914; *Strigăte în pustiu*. *Cuvinte din Ardeal într-o țară neutrală*, 1915; *Cântece fără țară*, 1916; *Mustul care fierbe*, 1927; *Precursori*, 1930; *Fragmente autobiografice*. *Mărturisiri literare*, 1934; *Din larg*, 1939; *Discursuri*, 1942; *Pagini noi*, 1967; *Pagini publicistice*, 1981; *Ne învăță Mărășeștii...*, 1983.

Bibliografie selectivă: P. Soldati, *La poesia di Octavian Goga*, 1939; Doicescu, *Viața lui Goga*, 1942; O. Papadima, *Neam, sat, oraș în poezia lui Octavian Goga*, 1971; *Octavian Goga interpretat de ... Ediție îngrijită de Ioan Dodu Bălan*, 1974; M. Popa, *Octavian Goga, între colectivitate și solitudine*, 1981; I. Guțan, *Octavian Goga – argumentul operei*, 1987; M. Ghițulescu, *Goga la Ciucea*, 1989; M. Goga, *Lexicul și structura stilului în poezia lui Octavian Goga*, 1989.

Bibliografie:

1. Goga, Octavian – *Mustul care fierbe*, București, Editura Scripta, 1992
2. Goga, Octavian – *Poezii*, București, Editura Minerva, 1987
3. * * * * * - *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului. Volumul I A-G*, București, Editura Geneze, 1999

Mircea Pirlea
Lacrima Teocan Istrăuan
Prof. dr. Ioan Corneanu

Poveștile actorilor care au interpretat rolul lui Iisus Hristos

Povestea lui Iisus fascinează omenirea de peste 2000 de ani, dar rolul lui Iisus s-a transformat într-un adevărat miraj pentru actorii de la Hollywood. La fel că în povestea din Biblie, actorii care l-au jucat pe Iisus au trecut prin momente cumplite la filmări. De la Robert Powell, care este cel mai popular actor care l-a portretizat pe Iisus, Christian Bale și până la tânărul Diogo Morgado din mini-seria fenomen The Bible, toți actorii au rămas marcați de acest rol.

Unii au vorbit despre „blestemul” care îi lovește pe actorii care l-au interpretat pe Iisus: moarte timpurie, terminarea carierei artistice sau atragerea nemulțumirii publice. Cât e adevăr, cât simplu ghinion, probabil nici actorii sau cei apropiați lor nu au putut să-și dea seama. În cele ce urmează, vă prezentăm actorii care nu s-au sfîșit să interpreteze rolul care le-a marcat cariera pentru totdeauna.

Diogo Morgado, actorul portughez copleșit de emoții

Cel mai recent actor care a intrat în pielea personajului Iisus este Diogo Morgado, care a fascinat milioane de oameni de la debutul seriei The Bible, în 2013, produsă de postul History. Cu un succes nebun, The Bible a făcut audiențe record, strângând peste 10 milioane de spectatori în fața televiziunilor, la fiecare episod.

Actorul portughez, în vârstă de 37 de ani, le-a povestit celor de la Yahoo cât de grele au fost filmările, scena răstignirii și cum l-a marcat acest rol.

„Pentru scena răstignirii, am trecut prin momente foarte grele. Am stat ore întregi pe cruce. Am filmat acea scena în 3 zile. A fost chinuitor. Dar vă pot spune că la un moment dat, în timp ce mă aflam pe cruce, mă uitam în jurul meu, la toți oamenii care lucrau, și pentru o secundă, mi-am văzut toată viața în fața ochilor. E un sentiment foarte puternic când înțelegi ce rol joci și ce personaj important reprezintă. Dacă scopul unui actor este să spună

povești, atunci nici una nu este mai mare decât cea a lui Iisus Hristos. Felul în care atinge inimile întregii omeniri este un privilegiu pentru un actor. Încă mă simt bulversat, nu am putut să depășesc acea scena, încă mă bântuie”.

Diogo a fost invitat și la Oprah în emisiune, unde a vorbit mai mult despre scenele care îl bântuie și acum. Actorul a povestit cu lacrimi în ochi cât de impresionat a fost de ce a făcut Iisus pentru omenire. „Când ești acolo pe cruce, ești copleșit de emoții și înțelegi ce sacrificiu a făcut Iisus pentru noi: este vorba de dragostea sa necondiționată pentru oameni”.

Robert Powell, actorul care a impresionat cel mai mult în acest rol

Și la 41 de ani de la premieră, „Jesus of Nazareth” este considerat o capodoperă și poate cel mai bun film despre viața lui Iisus. Robert Powell a declarat în nenumărate rânduri, după turnarea filmului, că experiența interpretării celui mai important personaj din istoria creștinătății a fost una solicitantă și chiar traumatizantă. Un detaliu semnificativ pentru modul atent în care Zeffirelli a reconstituit biografia lui Iisus se regăsește în felul în care echipa de machiaj a insistat pe o asemănare izbitoră între Robert Powell și reprezentările iconografice cele mai difuze ale lui Iisus. După rolul interpretat în producția lui Franco Zeffirelli, Iisus din Nazareth, actorul britanic Robert Powell a ajuns să creadă că este, cu adevărat, un trimis al lui Dumnezeu, deși se considera un

ateu înainte de a începe filmările.

Mini-seria „Jesus of Nazareth” de 6 ore și jumătate a devenit o bijuterie a cinematografului: „Cred că farmecul acestui film constă în faptul că nu ne adresăm unui public limitat, am încercat să oferim o imagine pentru toate culturile și publicurile. Am rămas impresionat de cele 10.000 de scrisori în care fanii îmi scriau: „Ești așa cum ne-am imaginat că ar fi fost El”.

La început, Powell, care avea 33 de ani când l-a jucat pe Iisus, a vrut să îi dea o latură umană personajului său, dar a ajuns la concluzia: cu cât îl face mai uman, cu atât îi fura din divinitate.

Powell a fost cu totul fascinat de rolul său, pe care a vrut să-l joace în așa fel încât fiecare individ să fie atins într-un fel sau altul de el.

Acesta a rămas impresionat total de

o scenă care-l bântuie și acum, cea în care se afla pe cruce.

„Eram doar eu și echipa de filmare, alături de ceilalți actori, erau toți emoționați și plângeau, iar eu îmi auzeam vocea ca un ecou printre acei munți. Cred că acea scenă este cea mai bine scrisă din istorie”.

După Iisus din Nazareth, Robert Powell a continuat să fie activ, inclusiv pe micile ecrane, însă n-a reușit niciodată să se desprindă de imaginea care i-a marcat pentru totdeauna cariera. Și după 40 de ani, actorul britanic continua să fie asociat cu rolul din pelicula lui Zeffirelli, iar fanii nu vor uita niciodată interpretarea sa magnifică.

Jim Caviezel, actorul lovit de fulger

„Patimile lui Hristos” este cunoscut publicului român și datorită faptului că actrița Maia Morgenstein a interpretat rolul Fecioarei Maria. Pelicula descrie patimile Mântuitorului din ultimele 12 ore de viață, într-un mod extrem de explicit, violent și dur. Actorul ales pentru a îl interpreta pe Hristos a fost Jim Caviezel.

În cazul lui Caviezel s-a vorbit despre un blestem în adevăratul sens al cuvântului. Actorul și-a dislocat umărul în scenele în care trebuia să care crucea de 68 de kilograme și a fost lovit de fulger de două ori în timpul filmărilor. După aceasta accidentare, a rămas cu o cicatrice de 35 de centimetri pe corp.

S-a îmbolnăvit de pneumonie și hipotermie după ce a petrecut aproape o zi întreagă pe jumătate dezbrăcat atârnat de cruce.

Pentru un efect cât mai autentic, Caviezel se trezea aproape în fiecare noapte la ora 2 și petrecea între opt și zece ore pe scaunul de machiaj. În final, după ce a încheiat filmările, a suferit o operație la inimă din cauza stresului extrem la care a fost supus în timpul realizării proiectului.

După încheierea filmărilor, actorul a mărturisit că este convins de faptul că a fost însoțit de o prezență spirituală pe toată durata în care a interpretat rolul lui Iisus Hristos.

Gerard Butler nu duce lipsă de pretendente

Îndrăgitul actor se luptă cu depresia după un accident de motocicletă suferit în urmă cu trei ani, dar nu duce lipsă de pretendente după recenta despărțire.

An de an, în perioada lunii februarie, Gerard și Morgan Brown, iubita de care s-a despărțit vara trecută, petreceau în Tulum, Mexic, vacanța de iarnă. La momentul separării, actorul a recunoscut că nu prea i-a priit izolarea și s-a pierdut cu firea, lucru care a pus punctul final unei relații de aproape șapte ani: „Am avut o cădere psihică în timpul izolării și am pierdut un om drag într-un alt mod decât pierdem de obicei. A fost mult mai greu decât mi-am imaginat. Cred că e decizia corectă pentru amândoi. Dacă stau și privesc partea pozitivă, știu că voi ieși mai puternic din asta. Și deși am tendința de a dramatiza totul pe moment, privind per ansamblu sunt o fire optimistă”, declara el în presa de peste Ocean, imediat după despărțire.

De altfel, cei doi trecuseră prin mai multe despărțiri după ce starea de spirit a lui Gerry s-a schimbat în urma multiplelor operații suferite în urma accidentării. Morgan a încercat să fie înțelegătoare, dar comportamentul lui a fost din ce în ce mai agresiv, ajungând la depresie, gândindu-se chiar la a se

retrage de la Hollywood, în 2017.

Începutul de an, dar și finalul lui 2020, l-au prins într-un soi de hățis amoros. Dacă înainte de sărbătorile de iarnă, presa americană îl surprindea alături de Sofia Harmanda, un model de origine greacă, ce ar putea fi foarte bine asemuită cu Afrodita, recent, pozele surprinse de paparazi arată altceva.

În vârstă de 24 de ani, Sofia ar fi petrecut ceva vreme încă din iulie anul trecut la reședința actorului din Glasgow, cunoscând-o chiar și pe mama acestuia. Însă luna ianuarie l-a prins pe

Don Juanul de altă dată exersându-și abilitățile de cuceritor în compania unei noi frumuseți, în Tulum, chiar acolo unde obișnuia să o ducă pe fosta iubită. El și misterioasa brunetă au petrecut o zi pe plajă, alături de prieteni, dar și singuri, într-un separeu, au făcut baie împreună și au vorbit ore în șir. Nu se știe ce s-a întâmplat cu tânăra grecoaică, dar se pare că pe plan amoros, Gerry nu stă chiar rău. În plan profesional, însă, lucrurile nu merg tocmai bine, cel mai recent film al său, The Plane, nu mai are susținerea casei de producție Lionsgate.

Nicolas Cage s-a căsătorit pentru a cincea oară

Actorul Nicolas Cage, cunoscut din filme ca „Leaving Las Vegas” și „Willy's Wonderland”, s-a căsătorit pentru a cincea oară, potrivit The Hollywood Reporter. Cage, în vârstă de 57 de ani, și Riko Shibata, în vârstă de 26 de ani, s-au căsătorit pe 16 februarie în Las Vegas. „Este adevărat și suntem foarte fericiți”, a transmis actorul. Potrivit unui reprezentant al lui, cei doi s-au cunoscut în urmă cu un an, în Japonia. Cage a mai fost căsătorit cu actrița Patricia Arquette și cu Lisa Marie Presley, fiica lui Elvis Presley.

El are doi fii: actorul Weston, din căsătoria cu Christina Fulton, și pe Kal-El, din căsătoria cu Alice Kim.

Pentru a evita orice formă de nepotism fiind nepotul lui Francis Ford Coppola, a decis să-și schimbe numele din Nicolas Coppola în Nicolas Cage, nume inspirat de supereroul Marvel Luke Cage. A colaborat cu unchiul său în filmele „Rumble Fish” și „Peggy Sue Got Married”. În 1987 a jucat în comedia romantică numită „Moonstruck” împreună cu Cher, în comedia cult „S-a furat Arizona”, filmul Wild at Heart regizat de David Lynch în 1990, a avut un rol principal în 1999 în filmul Bringing Out the Dead regizat de Martin Scorsese și ca să nu uităm de rolul lui foarte bine jucat în filmul Matchstick Men în 2003.

